

Izhaja vsak torek in soboto ob 4 uri popoldne. Ako pade na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 10 K, polletno 5 K in četletno 250 K. Prodaja se v Gorici v tobakarni Schwarz v Solskih ulicah, Jellersitz v Nunskih ulicah in Leban na Verdijevem tekaljšču po 8 vin.

GORICA

Uredništvo in upravnništvo se nabajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.
Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računijo po petivrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 14 vin., 2-krat po 12 vin., 3-krat po 10 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Anton Bavčar.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. L. Lukežič).

Dr. Ivan Šusteršič o hrvaškem vprašanju.

„Agrarier Tagblatt“ priobčuje izjava dr. Šusteršiča o hrvaškem vprašanju. Dr. Šusteršič je dejal: „O hrvaškem vprašanju mislijo vse stranke avstrijskega parlamenta simpatično, le zdi se mi, da večina njih hrvaškega vprašanja prav ne razume, ker se ne more zamisliti v hrvaško mišljenje in razmere, ki temelje na slavni prošlosti in ki pričakujejo enake slavne bodočnosti v monarhiji in na Balkanu v popolnem soglasju z dinastičnimi interesi Habsburžanov. — Delo jugoslovanskih poslancev v parlamentu je doseglo že velike moralne uspehe, ki jih je priznal tudi knez Karol Auersperg. O praktičnih uspehih pa v bližnji bodočnosti ne more biti govora. To pa ne z ozirom na avstrijske razmere v obče in pa tudi zato ne, ker se še vedno ne priznava jugoslovanskemu vprašanju potrebna važnost. Vendar ponekod se je to priznavanje počelo že malce svitati, tujatam jugoslovansko vprašanje celo dobro razumevajo. Tako daleč pa še nismo prišli, da bi mogli računati na praktične uspehe. Kar pa se naposled tiče delavnosti Jugoslovancov v parlamentu, so razcepljeni sicer v dva tabora, a v stvari so složni.“

Ta razcepljenost osobito Hrvatom taktično škoduje. Reči moram, da so Hrvatje v parlamentu storili usodno taktično napako, ko so radi ene ali dveh neznatnih oseb privedli stvar do razkola. Zelo je obžalovati, da Hrvatje v tem uslednem trenutku ne tvorijo skupaj z oficijelnimi zastopniki slovenskega naroda, — to je namreč Slovenska Ljudska Stranka — taktične skupnosti. Prišlo je do razkola, akoravno bi se taktična skupnost, ki je že obstojala, bila dobro izkazala. Vkljub tem taktičnim pogreškom mislim, da morem reči, da bo postopanje odločnočnega zastopstva slovenskega naroda homogeno s postopanjem hrvaških poslancev; s Slovenci povsem prepuščam vodstvo v hrvaškem vprašanju Hrvatom, akoravno hrvaške

zadeve smatramo za lastne zadeve. Zato smo svojčas zelo obžalovali, da se je reški sestanek, ki je rodil reško resolucijo, vršil brez nas, akoravno se je izprva nameravalo pozvati tudi slovenske poslance. Reška resolucija, ki je nastala vsled tedanjega razpoloženja na Hrvaškem in v Dalmaciji, napravila je globok jez med političnimi odnosi hrvaškega in slovenskega naroda, ker mi Slovenci ne moremo nikdar gravitirati proti Badimpešti. Sedaj je, vsled zadnjih dogodkov reška resolucija definitivno pokopana, in mi se tega radujemo, ker smo to resolucijo vedno smatrali za usodno političsko napako.

Reška resolucija je umrla in je pokopana, jez, ki ga je pozročila nad Slovenci in Hrvatje, je zadelan, in jaz menim, da se morem nadejati boljše bodočnosti, v kateri bodeta oba bratska naroda skupno mogla težiti za paralelnimi političnimi cilji.“

Orgije brezverske družali v Italiji.

V Italiji slavijo stranke, ki se zbirajo okolu umazanega „Asina“, zopet svoje orgije. Že dolgo se je nekaj kulturalo proti sedanji vladi Giolittovi in Tittonijevi, ki je po mnenju socialnih demokratov in framasonov proti cerkvi preveč prizanesljiva, sedaj pa se je odprl čarovniški kotel in iz njega je privrel velik smrad. Že ob priliki Garibaldijeve slovesnosti so se stranke, ki sovražijo sedanji družabni red — irendentovci, socialisti pod vodstvom Ferrija, svobodomisleca, na čelu jim veliki mojster lože Ferrari, anarhisti in od njih naščuvana poulična druhal — pokazale v vsi svoji mogočnosti, češ, kaj bo proti nam vlada in kaj stranke, ki so za zakoniti red — partiti dell'ordine — ko smo vendar mi pravi predstavniki tretje, Garibaldijeve Italije! Mi smo njeni pravi sinovi, njeni očetje pa so izdajavci, ker vzdržujejo sedanjo monarhijo in se s katoličani združujejo proti svobodomiseltvu. Socialistično-radikalni blok se je nato vrgel na Rim, njegov občinski svet

osvojil, nato pa pod imenom ljudske stranke — partito popolare — jel po celi Italiji agitirati za svoje kandidate pri občinskih in provincialnih volitvah.

Treba je bilo zadeti cerkev, da se oslabi vpliv političsko organiziranih katoličanov. In začela se je strahovita gonja, katere umazanost more zapopasti le ta, ki pozna italijanske socialiste. — Kakor hijene so porabili slučaj lažire-dovnice Fumagalli v Milanu. Ta je v Grecco Milanese vzdrževala dekliški vzgojevalni zavod, nosila redovniško obleko, dasi nikoli redovnica ni bila in vprizarjala v svojem zavodu pred očmi policije dolgo let grde orgije. Da se nam ne bo mogla očitati niti trohica pristranosti, objavljamo dobesečno, kar je o slučaju Fumagalli poročala veleliberalna, protikatoliška „Frankfurter Zeitung“ v svoji drugi jutranji izdaji 23. julija t. l. Ta list piše doslovno:

„Zavod, v katerem so se te orgije dogajale, si je nadel ime „Sester Konsolate“, ni pa od cerkvene oblasti nikoli bil priznan, ampak nadškofijska kurija je v svojem uradnem listu opetovano pred njim svarila in nadškof Ferrari je voditeljci, neki Mariji Fumagalli, prepovedal nositi redovniško obleko, jo je iz stolne cerkve izpodil, ko se je prišla obhajati in pozval policaje, da so jo iz cerkve iztirali. Krivda je na strani civilne oblasti, katera je od cerkvene o početju Fumagalke bila obveščena, pa niti tega ni storila, da bi bila v zavod poslala svojega nadzornika nadzorovat. Slučaj se bo izrazil za protiklerikalno agitacijo.“

V svoji 209. številki piše ista „Frankfurter Zeitung“, glasilo nemškega liberalnega bloka o tej stvari v svoji tretji jutranji izdaji zopet sledeče:

„Ko so se dognali sramotilni dogodki iz otroškega zavoda lažire-dovnice Fumagalli, so trezno in pravično misleči krogi smatrali to stvar takoj za grd, a lokalni škandal, iz katerega se ne smejo izvajati splošni sklepi in da se duhovščini ne more ničesar očitati, dasi sta pri orgijah bila udeležena tudi dva duhovnika. Saj ni nadškofijska kurija Fumagalli in njenemu zdravniku samo

odrekla priznanja, ampak je javnost pred zavodom in voditeljico svarila in slednjo celo ekskomunicirala... Demokratski listi ta slučaj izrabljajo za močno protiklerikalno propagando... Izvlekli so pa razun tega še drug slučaj, ki je pa že zelo star.“

Kateri pa je ta drugi slučaj, ki ga omenja veleliberalno glasilo iz nemškega cesarstva? Liberalni „Corriere della Sera“ — ki je v resnici pošten list, toda protivatikanski — poroča o tem sledeče: Pred tremi leti je v deškem zavodu salezijancev v Alassiu (genovska provincija) neki salezijanski don Bertoni baje zlorabil nekega 13-letnega dečka, Bruna Bertona. Zdaj so socialistični listi to stvar pogreli in oblast je zdaj zaslišala fanta. Ta pa, zanemarjen in propal dečko, zdaj izpoveduje tako zmedeno in temno, da sta sodnik in zdravnik prepričana, da je svojčas pretiraval ali celo lagal. Salezijanci so pa že pred tremi leti, ko se je ta slučaj zgodil, misleč, da je fant povedal resnico, duhovnika don Bertona zapodili. Še zdaj se ne vé, kje se don Bertoni nahaja.“

Tak je torej ta „slučaj“, zaradi katerega so framasoni nahujskali po ligurskih mestih poulični mob, tako da je te dni v Spezziji tekla kri!

Preidimo k tretjemu „slučaju“, katerega so laške liberalno-socialistične bande izrabljale. Zopet nočemo sami govoriti, ampak navedemo doslovno, kar je pisal o tem rimski dopisnik dunajske veleliberalne „Zeit“ v 1741. številki tega lista 31. julija t. l. Tam beremo pod naslovom „Die italienischen Klosterskandale“ doslovno tudi to-le:

„Neskončna vrsta obtožb proti vsem mogočim samostanom in duhovskim vzgojevalnim zavodom v Italiji traja dalje, seveda je v tem mnogo hujskanja, ki očitno nima dejanske podlage. Tako n. pr. je socialnodemokratski lokalni list v Benetkah, navajajoč imena, trdil, da med člani samostana S. Francesco a Porto in tretjerednicami, ki imajo blizu menihov svoj samostan, obstojijo gotove zveze, pri katerih je bila udeležena aprila meseca umrla opatinja in ki jih goji tudi sedanja opatinja, ter da

Vedel je, da mu ne kaže, da bi ostal še dalje med temi planinci — uprav zaradi onega razpisanega plačila na njegovo glavo. Hotel je pobegniti v dežele, kjer ne bi bil poznan; odločil se je, da uteče v rimsko deželo ali na Neapolitansko kam. Ni se mu pa htelo, pustiti mično devojko. Sklep je bil gotov. Zdaj, ko sta bila sama, jo je hotel pregovoriti, naj gre z njim; če ne, jo je menil pa uropati.

Izprva je začel se sladkanjem in prilizovanjem ter nežnimi besedami. Na to pa omeni:

„Dobil sem od svojih roditeljev pisma. Pozivljajo me nazaj ter zagotavlajo, da so se udali sorodniki umorenega plemenitaša in me hočejo pustiti pri miru; in zato se povrnem nazaj v domovino. Ali češ iti z mano? Moja so-proga boš in boš živela mirno in udobno ter v časti, kakor se spodobi mojemu stanu in posebno tvoji pridnosti in mičnosti? zaradi ugodne prilike, da bova oba srečna in idi z menoj v mojo domovino.“

(Dalje pride.)

LISTEK.

Gorska junakinja.

(Prof. K. Skotti.)

I.

Divje gozdno gorovje med Genovo in Livornom je bilo v zdavnih časih pribežališče roparjev; kajti od tu so se lahko izmuznili v sosedne dežele, ki so se tu mejile. Sem je bil pribežal tudi neki zločinec, ki je imel na vesti neke umore in uboje v Toskanščini, pa tudi že v genoveških in pijemonteških deželah.

Pri teh planincih pa je skrival svoja stara in nova hudodelstva, in zato so ga šteli za plemenitaša in menili, da biva tu le zaradi dvovoja, v katerem je bil ubil enega prvih plemenitnikov v Florenci. Zvali so ga Kanjačo*) — bodisi, da mu je bilo res tako ime, ali pa, ker mu je ugajalo, da so mu nadeli strašen priimek. Bil je visoke rasti, žilav, imel je zmršene rdeče lase in prav tako brado, oči so se mu divje in strašno svetile.

Na eni strani teh gor, v sredi kostonjevega gozda je stala siromašna kmetiška hišica. V njej sta bivala zakonska,

ki sta imela hčer jedinico. Ime Angelika je prav pristojala njenemu angeljskemu obličju in mičnemu telesu in duhu.

Kanjačo je prišel na svojem potikanju tudi k tej koči. Videl je tu Angeliko, ki je sedela z materjo pred hišo in predla, in oči so mu obstale na njej.

Da-si je bila prav uboga, se je bil vendar zagledal v njo neki sosedni mladenič Lovre, in tudi ona mu je bila dobra zaradi njegovih lepih lastnosti. Pa Lovretov oče ni bil njegovih misli. Že večkrat ga je mladenič prosil dovoljenja, da bi smel poročiti Angeliko; toda lakomni stavec ni hotel ničesar slišati o tem. „Ker smo po tukajšnjih razmerah premožni, nočem te beračice kot sinuhe v hišo, jedva bi jo trpel za deklo“, je menil trdovratni stavec.

Nekega dne je šel Lovre mimo Angelikine koče, in tu dobi — Kanjača, ki se je lepo zabaval z Angeliko in materjo, kakor se je zdelo. Kar zagorelo je po njen in jel je črtiti Kanjača, ki v novejšem času že tako ni bil v dobrem slovesu pri ljudeh. Raznesla se je bila namreč govorica, da so tri dežele: Florenca, Genova in Pijemont bile razpisale veliko nagrado na njegovo glavo. Vendar

ni bilo nikogar na teh planinah, ki bi si bil upal izdati za živega ali mrtvega; vedeli so, da se je ustavil marsikaterkrat beričem in je vedno dobro oborožen ter se čudovito dobro brani. Vsak se ga je bal ter ga pustil pri miru.

II.

Ropar je vedel, da hođi devica ob določeni uri z vrčem na glavi po vodo v dolino. In vsakokrat jo je čakal že tam, pa je prišel kmalu za njo in se jel pogovarjati z njo.

Ko Lovre to zapazi, skrival se je dan za dnevom za gostim grmovjem blizu studenca. Tu je opazoval z debelo grčavo palico v roki ter čakal deklo in Kanjača; hotel je nenadoma napasti roparja ter ga ubiti. Nekega dne je ždel več kot pol ure tam prav čemerin in srdit. Dekle pride, vzame vrč z glave ter ga položi pod leseni žleb, koder je tekla studenčica. Vrč se je le polagoma polnil, ker je bilo grlo prezoko. V tem je deklina urejevala razpletene lase, utrgala si je drugih rož iz grma, za katerim je prežal Lovro neopažen ter si ozaljšala z njimi otročje nedolžno svoje lase — gledajoča v mirni vrecel.

Mahoma se prikaže Kanjačo.

*) Po naše bi se reklo: pesjan, po Dan-teju pa tudi: vrag.

sedem nun pričakuje veselih dogodkov! (Klicaj v originalu.) Nato je „Difesa“, bivše glasilo kardinala Sartc dokazala, da menihov in nun takega imena, kakor jih je navajalo socialnodemokratsko glasilo, v dotičnih samostanih niti ni, da je aprila meseca umrla opatinja bila stara 81, sedanja pa 75 let in da so menihi in nune socialnodemokratski list tožili. Očitno je, da je socialnodemokratsko glasilo bilo potegnjeno.

Tako se v Italiji delajo škandali in prirejajo demonstracije, pri katerih pokoljejo nekaj „klerikalcev“ in karabinijerjev.

Sedaj imamo četrti „slučaj“. Ta se je zgodil v Turinu. Tu je prefekt dal zapreti duhovniški zavod za dečke „Barbera“, na korzu „Massimo d'Azeglio“, ker se je pri nadzorovanju izkazalo, da je uprava v neredu, da so higijeniške razmere v zavodu bile neznosne in so dečki po hišah prosjačili. To zagovarjati nimamo nobenega povoda, toda cerkvi naprtiti nesnago v zavodu, ki se nahaja v deželi, kjer odnekaj povsod vlada klasična nesnaga, je zlobno in je kaj takega v stanu le blok, katerega glasilo je „Asino“. V Turinu so obenem s tem zavodom zaprli tudi filialko milanskega zavoda Fumagalli, katere pa prej, ko je drezala cerkvena oblast, niso videli.

Pride še peti slučaj, edini, ki se zdi po prvih poročilih liberalnih listov, osnovan in katerega nimamo povoda prikrivati. V Varazzu (zahodno od Genove) je oblast zaprla šest duhovnikov Salezijancev iz ondotnega zavoda za dečke. 14-letni Aleksander Besson je namreč izpovedal, da se v zavodu godijo protinravne orgije in da v nekem bližnjem samostanu občujejo medseboj menihi in nune. Zdravniška preiskava da je na več dečkih dokazala sledove zlorabe.

Ako si predočimo vse ostale „slučaje“ po vrsti, je prav zelo verjetno, da se bo tudi slednji slučaj razkadil v nič. In če bi bil resničen, ga ni poštenega človeka, ki bi dotičnih duhovnikov ne obsodil, ni ga pa tudi pravičnega in nepristranskega človeka, ki ne bi obsodil socialistov in liberalcev, ki iz grehov sedmih duhovnov ljudi kujejo kapital proti cerkvi. Ali je že kdo v Italiji štel čine nenravnosti po držav. deklških licejih? Prešestnike, v vladnih krogih, med socialisti? Umore in prostitucijo v predmestjih, napoljskih in rimskih, v predmestjih, kjer je vsak drugi človek socialni demokrat? Če se je — kar še ni dokazano — v Varazzu pokazala slabost sedmerih ljudi, ki nosijo talar, se je v Milanu, Benetkah, v Turinu in Alassio pokazala brezmejna zlobnost in podlost socialističnih in masonskih klik, ki so na podlagi laži in izkrivljanj priredile demonstracije, gnale v Spezziji nahujskano ljudstvo nasproti karabinijerskim samokresom in proti cerkvam, da jih razbijejo in onečastijo. Tako hočejo terorizirati in prevarati javno menje in jutri bodo tožili v.ado, ker so karabinijeri ustrelili enega demonstranta. Vpili bodo jutri: Njegova kri naj pride na vas in vaše otroke! ter dolžili v.ado, da drži s salezijanci, ker ne pusti, da bi temne postave iz specijskih predmestij vse duhovne pobile.

Tako se v nesrečni Italiji dela politika in goji svobodna misel. „Sl.“

Dopisi.

Iz Gorice. — (Starišem, ki nameravajo dati svoje otroke v mestne šole, v uvaževanje). — Dandanes so šole prenapolnjene učeče se mladeži. Naše inteligence je vedno več, in se ve, njeni otroci morajo se le šolati, da pridejo do kruha. Pa tudi marsikateri kmet in obrtnik bi rada preskrbel a svojemu otroku boljše prihodnost. Kjer pa je dosti „blaga“, tam se lahko izbira. Tako se menda godi tudi po naših šolah. Dosti poklicanih pa malo izvoljenih. Gosp. profesorji so postali bolj izbirčni, bolj strogi in ni se jim treba to-

liko mučiti s posamezniki, naravno — ako ni ta, bo pa drugi. Učenec, ki je nadarjen, bo dobro izhajal, učenec, ki ima domačega učitelja in pa do katerega se ima še nekoliko ozira iz kateregakoli vzroka, tudi. Vse drugače je pa s kmečkim fantom, ki ni nadarjen in do katerega se nima nobenega obzira. Tak mora zaostati. Zato pa, stariši, preden se odločite, poslati sina v mestne šole, posvetujte se z dosedanjim njegovim učiteljem in le, ako imate nadarjenega sina, dajte ga v šole, sicer boste denar zametali. Sin vam morada po 5—7 letnem šolanju prileze do 2. ali 3. gimnazije, napre, ne more, za kmeta več ni. Vsi stroški so malone v vodo vrženi.

Dandanes so tudi rokodelci dobro plačani in navadno bolje izhajajo, nego nižji uradniki; zaradi tega ni treba, da bi morali biti vsi ravno „gospodje“. Posebno glede deklic bi vas opozoril, da jih ne pošiljate v učit. pripravnice, ker učiteljic preostaja že sedaj; šolanje je drago, a nazadnje vam hči še službe ne dobi. Nesrečna bo ona, nesrečni vi. Denar, ki ga imate izdati za njeno šolanje, prihranite ji za doto, pa učite jo pridno gospodinjstvo in verjemite mi, da bo bolj srečna kmečka žena, nego gosposka učiteljica — stara devica.

Drugo, na kar moram opozoriti stariše, ako dajo svoje otroke v mesto v šole, je stanovanje. Stariši niso v tem obziru nič kaj izbirčni; samo da je otrok pod streho, pa je dobro. To je zelo napačno. Otrok mora imeti pred vsem zdravo, ne vlažno, smrdljivo stanovanje, dobro, tečno, četudi ne fino hrano, sicer telesno in duševno hira. Tudi je navadno preveč otrok v eni sobici, tako da si je drug drugemu na poti in se ne morejo učiti. Ako pridejo skupaj slabi in marljivi otroci, pokvarijo se še ti. Nekaterim gospodinjam je edina skrb, da dobe denar, briga za otroke jim je neznana. Še tako daleč se spozabijo, da imajo v eni sobi deklice in dečke skupaj! En tak slučaj mi je znan od lanskega leta. Kaj pravijo k temu stariši in šol. vodstva, katerim bi moralo biti tudi znano, kje in s kom stanujejo učenci in učenke. Torej stariši, pozor!

Iz Dol. Vrtojbe. — Minulo nedeljo vršil se je tu društveni ples za Vrtojbo novoustanovljenega društva socialnih „mokračev“. — Kako da so se rodili v naši agrarni vasi socialni demokratje, pisala je pred kratkim časom „Gorica“. Takrat ob razkolu v liberalnem „Bralnem in pevskem društvu“ priporočalo se je iz tega društva odstopivšim mladeničem, naj si ustanove raje kako izobraževalno društvo, ker pri mladini manjka v prvi vrsti izobrazbe. Vse to pa je bilo bob ob steno. Ustanovilo se je torej mesto tega — internacijonalno socialno-demokratsko društvo. Na ustanovnem občnem zboru bil je tudi mokratski voditelj Ropas, ki je zagotavljal delavce, da v socialno-demokratski stranki dosežejo vsega, česar bi si želeli. — Delavci! Ne mislite, da vam bodo, ležečim v prijetni senci košatih dreves, leteli pečeni golobje v usta, ne da bi si jih sami zaslužili! — Na očitjanja, da je socialna demokracija mednarodna, trde, da so oni narodni! Poglejmo pa njih narodnost! Pri prvem plesu, ki so ga priredili, pokazali so svojo narodnost v pravi luči. — Lepaki za ta ples niso bili, kakor doznajemo iz gotovega vira, tiskani v nobeni slovenski tiskarni! Bili so slovniško jako pogrešeni. — „Brončiča“ godba — kakor stoji napisano na lepakah — je bila laška. Na plesišču ni bilo nobene slovenske trobojnice, razun ene, ki jo je razobesil krčmar. Iz celega plesišča je sevala torej sama ru deča revolucionarna internacijonala! — Slišalo se je tudi laško petje, kakor: „La bandiera rossa, la trionferà! Evviva la republica, la libertà!“ in tudi druge laške pesmi. Ali je to slovenska narodnost? Mislimo, da ne!

In ljudje, ki tvorijo to internacijonalno društvo bili so pred razkolom v „Bralnem in pevskem društvu“ strastni liberalci pod krinko narodne napredno-

sti! Človek se jim mora smejati in ob enem pomilovati njih sedanjo socialno-demokratsko narodnost. — Prepričani smo,

da ko b' ranjci oživeli,
vid'li, kaj je zdaj na svet,
za glavó bi se prijeli:
hitro b' si želeli umret!

S Krasa. — Pred nekaj dnevi slišali smo že, da nekdo iz Tomaja blati v „Soči“ našega vrliga g. nadučitelja Kenda. In res dobili smo ta list slučajno v roke. Je pa to št. 31. z dne 20. julija 1907.

V tej številki nesramno blati neki „občan“ našega g. nadučitelja. In kaj je ta človek zagrešil?

Agitiral je baje — strašno — za g. dr. Laharnar-ja. To je njegov prvi „naglavni greh“. Letal da je od hiše do hiše in vspodbujal ljudi k volilnemu boju. Čudno pa, da o temu letanju volilci nič ne vemo. — Res je, da je svetoval volilcem, da volijo g. dr. Laharnarja in ne Štrekeljna, ker je kot pameten človek vedel, kdo bi Kraševcem v državnem zboru več koristil Štrekelj ali dr. Laharnar. — Ali pa morda tega ni smel? Kaj pa liberalni učitelji, kaj ti niso morda agitirali, letali po polju za volilci, lezli celo po noči pri strehi v hišo, kjer so jih čez dan zapodili, da so izdajalskim potom dobili glasovnico in jo prepisali na Štrekelja. Seveda so to delali liberalni učitelji in zato jih „Soča“, kakor tudi naš „občan“, ne omenja.

No, g. Kenda je pač pametno delal, da je ljudem svetoval, naj ne volijo poslancem človeka, kateri nam Kraševcem ne dela na Dunaju posebne časti. Naj ga le pere „Eđinost“, posestrima „Soča“, da je iskal v gosposki zbornicij ministra Bienerta, ker je prišel na Dunaj vsemogočni gospod Gabršček in mu vojaštvo ni upilo „gveraus“ in so pri tem pozabili celo ministri priti v veliki paradi Gabrščeku nasproti, da bi ž njim konferirali. Zato je pa Štrekelj zavpil v gosposki zbornici „Bienert vortreten“; toda namesto Bienerta dobil je na zadnji dve črki ministrovega imena zaslužen odgovor.

V Tomaju životarilo je že leta „Pevsko in bralno društvo“ in sicer pevsko — brez pevcev in bralno — brez bralcev. Prišel je novi g. nadučitelj in kot narodnjak in vnet za napredek in vzgojo ljudstve vpisal se je za uda. Društveni predsednik bil je tedaj g. Anton Šonc, podpredsednik, blagajničar, itd. pa g. Josip Vran, klerikalni-socialdemokratski-agrarni-liberalni vodja vseh nerazumnih Tomajcev. Soba, v kateri je bilo imenovano društvo, je bila in je sedaj navadna družinska soba g. A. Šonca, kjer stanuje on s svojo družino. Napis društva pa je bil in je obešen na nasprotni hiši, kjer ima g. A. Šonc svojo gostilno. Soba in razavetljava pa je bila plačana od društva oziroma cerkvenih pevcev.

Ko je prišel lansko leto novi g. nadučitelj za prejšnjim velezaslužnim g. nadučiteljem Benigarjem, kateri je kot bivši pevovodja društva izstopil iz njega uvidiši čudne razmere v tem še bolj čudnem društvu, tedaj so na novo ustopivšega uda g. Kenda vsi bivši udje z radostjo pozdravili. On je začel stare buditi in društvo se je zopet malo pomladilo. Sklical se je po dolgih letih občni zbor in na tem zboru izvolili so si udje predsednikom g. Kenda. Prišla je torej nova metla v odber, našla tam polno smeti in je tiste brez razločka strank pometla na smetišče in sicer ne sama, ampak udje, kateri so smeti bolje poznali, kakor sedanji predsednik. Še le sedaj je društvo oživel. Ustanovila se bode društvena knjižnica, obdrževala podučna predavanja i. t. d. Za preosnovljenje pa je bilo potreba denarja, blagajna pa je bila suha prav do cela, tedaj napravil je g. predsednik na dan sv. Petra in Pavla ter naslednje nedelje veselico z namenom, da se s čistim dobičkom ustanovi društvena knjižnica.

In glejte, po odbitih stroških donesla je ta veselica društvu 200 K čistega dobička, od katerega se je 100 K

vložilo v tukajšnjo hranilnico, ostalo pa se bode porabilo za nabavo omare, knjig i. t. d. Do sedaj to društvo še menda nikdar ni imelo novčiča v svoji blagajni. Kam so prišli dohodki prejšnjih veselic, udnine i. t. d., bode morda vedel „Sočin“ „občan“.

To je toraj delovanje našega g. Kenda. Seveda gorostasno, ker nastopa na lastnih nogah in se ne klanja vsakemu puhlemu vaškemu magnatu. Opisuješ ga kot neznačajneža, seveda po svoji meri, ker ne trobi v liberalni rog. Kjerkoli je namreč še g. Kenda poučeval bodisi v Avberju, Kazljah ali pri nas, povsod je bil odločen katoličan ne gledé na zbadanje liberalnih učiteljev, kateri niti ne vedo, kaj je značaj.

„Sočin“ dopisun vtika med svoj dopis tudi našega veleč. g. dekana. Naj bode v tem oziru le zagotovljen, da je veleč. g. dekan prav iz srca zadovoljen s postopanjem in podučevanjem g. Kenda in da hvalo, katero mu on daje v „Sočini“ gnojnici, povrača odločno dopisunu, katerega smo tudi mi siti še bolj kot plesnjivega kruha in zasmojenih žgancev, in da želi ne samo veleč. g. dekan, ampak vsi pametni družinski očetje, da ta značaj učitelja g. Kenda ostane pri nas kot prvi nadučitelj in naslednik g. Benigarja. — Amen.

Občan.

Politični pregled.

Posebne odredbe proti Hrvatom.

„Bosn. Post“ od 1. t. m. je priobčila iz Budimpešte nastopno brzojavko: Glede na predvčerašnjo svdijenco ogrskega ministerskega predsednika dr. Wekerle pred cesarjem v Ištu, se govori, da je ministerski predsednik stavil vladarju predloge glede vprašanja ustavnih garancij in ogrsko-hrvatskega jezikovnega spora. Dr. Wekerle je baje predlagal cesarju „posebne odredbe“ proti „renitentnim“ Hrvatom, da se spor odstrani na radikalni način. Toda dr. Wekerle je, kakor se govori v krogih, ki so v ožji stiki z vladno, zadel s svojim predlogom na najodločnejši odpor krone.

Glagolica.

„Naše Jedinstvo“ poroča, da so te dni rekli v Vatikanu nekemu uglednemu italijanskemu svečeniku, da bo možno kaj storiti za glagolice v Dalmaciji. Madjarska vlada dela sicer ovire, a avstrijska vlada je, kakor se zdi, to stvar prepusnila Sv. Stolici.

† Sarajevski pravoslavni metropolit.

V petek je umrl v Opatiji pravoslavni nadškof in metropolit sarajevski Nikolaj Mandić.

Sestanek nemškega cesarja z ruskim carjem.

V soboto sta se sešla nemški cesar in ruski car in sicer se je zgodilo na odprtem morju pri Svinemündu. Nemški cesar se je vozil na jahti Hohenzollern, ruski pa na jahti Standard. Ko sta se jahti srečali podal se je nemški cesar na jahto Standard. Nemškega cesarja je spremljal kancelar Bülow, ruskega carja pa ruski minister za zunanje zadeve Izvoliski. Jahti sta se usidrili v svinemündskem zalivu. Ruski car je vrnil nemškemu cesarju obisk na jahti Hohenzollern. Pri vsprejemu je bilo nevročih več nemških princov.

Papežev mašniški jubilej.

Poroča se, da bo papež z ozirom na vedno bolj rastočo proticerkveno propagando v Italiji zapovedal katoličanom, da ne smejo njegovega mašniškega jubileja slovesno praznovati in bc stališče italijanske vlade osvetil v posebni encikliki. Stanje v Italiji je postalo neznosno ter bo papež opozoril Evropo na strašno, proticerkveno gonjo v „blaženi“ Italiji.

Koreja.

Železniške proge po celi deželi stražijo vojaki. Množica v Söulu je razrusila sedem japonskih hiš in ranila osem Japoncev. Japonski polki so v terek zasedli glavno mesto Söul.

PARAMENTE

je mogoče kupiti po ceni in ugodno le direktno pri firmi

JOSIP NEŠKUDLA

protokolirana veletrgovina in tovarna v OLOMUCU (Češko).

Priporoča po zelo nizkih cenah bogato vezane paramente v vseh barvah in slogih: kazule, pluvijale, dalmatike, vela, nebesa, bandera, zastave, preproge, pregrinjala, albe, rokete itd. pod jamstvom trpežnosti; nadalje v lastnih delavnicah narejene kelihe, ciborije, monštrance, svečnike, lestence itd. s krasno opravo strogo po cerkvenih predpisih.

Navodila zavoda.

Podpisani zavod nima nobenega zastopnika, ki bi podražil solidno blago za 20%, t. j. za petino prvotne cene; radi tega se dobe predmeti potom direktnega naročila v Olmucu ceneje, kakor jih ponujajo v svojih cenikih konkurenčne češke in nemške firme.

Ilustrovani ceniki zastoj in franko. — Plačilni pogoji ugodni. Paramenti se pošiljajo na ogled franko.

Ivan Bednařik
priporoča svojo
knjigoveznicu
v Gorici
ulica Vetturini št. 3.

V dekliškem domu

se učenke sprejmejo na stanovanje, katere razne goriške šole obiskujejo. Prilika za učenje raznih tujih jezikov, godbe in ročnega dela. Dobro nadzorstvo. Pri nizki ceni dobra hrana, lepo in prostorno stanovanje. Natančneje se izve pri gospej **Mariji Drašler** Via Trigemina št. 12.

Centralna posojilnica

registrovana zadruga v Gorici, ulica Vetturini št. 9.

Posojuje svojim članom od 1. novembra 1905
na mesečna odplačila v petih letih

in sicer v obrokih, ki znašajo z obrestmi vred, za vsakih
100 K glavnice 2 K na mesec.

Posojuje svojim članom od 1. januarja 1907
na menice po 6%, na vknjižbo po 5 $\frac{1}{2}$ %

Hranilne vloge se obrestujejo po 4 $\frac{1}{2}$ od sto.

Kerševani & Čuk

GORICA - Stolni trg 9 (piazza Duomo) - GORICA

priporoča svojo

zalogo šivalnih strojev raznih sistemov za umetno vezenje (rekamiranje), katere prodaja tudi na mesečne obroke. — **Zaloga dvokoles.** — **Mehanična delavnica** konec Raštela št. 4 sprejema vsako popravo šivalnih strojev, dvokoles, pušk in samokresov.

Šivalne stroje in poprave jamčiva od 5 do 10 let.

„Flox“

je fotografski aparat s katerim lahko vsak brez znanstva fotografira. Aparat dogotavlja podobo (sliko) v 5 krat 7 cm in stane z celo elegantno kompletno oparo in pojasnilom samo 6 K. Pošilja po poštenu povzetju

H. Weis, Dnnaj
Wien, XIV/3 Sechshausersstr.
5.124

Izvrstno pecivo

priporoča spoštovanim meščanom in okoličanom pekovski mojster

JAKOB BRATUŠ

v Gorici Šolska ulica št. 6.

V zalogi ima in prodaja moko prve vrste Majdičevega mlina.

Peter Lukman

krojaški mojster

v Gorici — ulica sv. Antona 1 — v Gorici naznanja, da ima dobro urejeno krojačnico, ter se sl. občinstvu v mestu in na deželi priporoča za mnogobrojna naročila.

Prosiva zahtevati listke!

Največja trgovina z železjem

KONJEDIC & ZAJEC

Gorica v hiši Monta.

Priporoča stavbeni Cement, stavbne nositelje (traverze), cevi za stranišča z vso upeljavo, strešna okna, vsakovrstne okove, obrtniško orodje, železo cinkasto, železno pocinkano medeno ploščevino za napravo vodnjakov, vodovodov, svinčene in železne cevi, pumpe za kmetijstvo, sadjerejo in vinorejo, ter vsakovrstna orodja.

Cene nizke, solidna postrežba!

Eno krono nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrjeni najine nove ameriške blagajne, da je kupil pri naju za 100 kron blaga.

Prosiva zahtevati listke!

Krojaški mojster

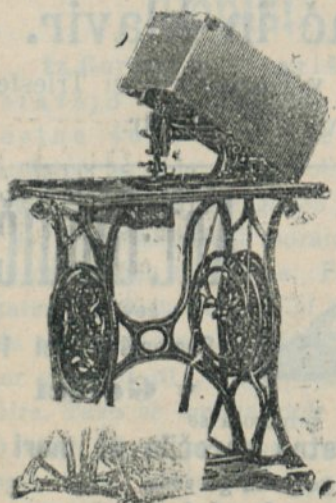
VID ROJIC

V Gorici, pod Kostanjevico št. 10, se toplo priporoča posebno čisti duhovščini v mestu in na deželi za obila naročila. Posebno se priporoča za izdelovanje talarjev.

Fani Drašček,

zaloga šivalnih strojev.

Gorica, Stolna ulica hi. št. 2.

Prodaja stroje tudi na tedenske ali mesečne obroke.

Stroji so iz prvih tovarn ter najboljše kakovosti. Priporoča se slav. občinstvu.

V najem se bodo oddali

v Gorici v ulici Corso Verdi števil. 22 v najlepšem kraju mesta razni prostori za trgovino s skladišči vred. Jeden teh prostorov bi bil pripraven zlasti tudi za lepo kavarno. Reflektanti na te prostore se vabijo, da se s svojimi ponudbami obrnejo na načelstvo podpisane „Centralne posojilnice“, ki je lastnica dotičnega posloja.

V Gorici, dne 2. avgusta 1907.

Načelstvo „Centralne posojilnice“ v Gorici.